

ACC. N:R M. 14017:1-10.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Carl Crullberg*
Härad: *Heälv* Berättare: *Bingen Larsson, Färhults-
bygge*
Socken: *Heishult* Berättarens yrke: *Kantbrukare*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1895* i *N. Örsjö, Heishults sv.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Uppgifter om sagesmannen. s. 1.
När den nya tiden kom till bygden. s. 2-10.

Lu F 73.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 14017:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Birger Larsson i Farhultsbygget är en lång, mager ganska smal karl med ovanligt stora händer. Han gliser med ögonen och ser mycket vänlig och lite "lurig" ut. Han lär vara en listig kommunalpolitiker. Och han är med i ett flertal föreningar. Han är förvånande allsidig i sitt vetande och diskuterar inrikes- och utrikesförhållanden med lätthet. Han har en dotter som är fil. stud. i Lund. Men samtidigt med allt detta har han en svaghet för det övernaturliga och dylika saker diskuterar han gärna och ingående.

ACC. N:R M. 14017:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var enskilda framstående personer i bygden som var föregångsmän, då det gällde nyheter t.ex. Karl Johansson i Damsbygget för mejeriföreningen, Janne Nilsson i Slätthult för andelsslakteriet (och tydligen Birger Larsson själv för Folkets Hus). I Hishults socken var det alls inte några inflyttade personer som hade ledningen då det gällde nyheter. Det är de olika föreningarna och organisationerna som betytt mycket för nyheter införande (se nedan).

Den förste läraren var det inte mycket med; han var svårt alkoholiserad. Näste lärare var däremot bra och 1917 byggdes det ett nytt skolhus i Kornhult, socknen hade nu två folkskolor: i Hishult och i Kornhult. Småskolor fanns det dessutom i Slätthult och i Norra Össjö bortåt smålandsgränsen. I Norra Össjö var Hanna Tomander lärarinna och hon var allmänt omtyckt. Enda felet med henne var att hon gav alla betyget "med nöje godkänd", varför det var svårt att sedan skilja på eleverna. Nu är det så stt skolan mer och mer centraliserad och att barnen skall åka skolskjuts. Nu är det ald-

ACC. N:R M. 14017:3,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

rig tal om att de skall gå milavägar.

Förr fick far och jag åka klockan fem på morgonen då vi skulle till Laholm och sälja smågrisar och vi kom inte tillbaka förrän det var mörkt. Detta höll vi på med ända till 1915, då fick vi ett avtal med andelsslakteriet, ordförande Janne Nilsson och de kom och hämtade. Men det var många småbönder här uppe, som inte tyckte om att få beralt för grisen i död vikt och de sålde då hellre till "falkenbergsgården" i Laholm. Ända fram till 1910 körde vi med kor hemma, då skaffade vi oss vår första häst, men den fick gå ensam bland korna länge. Far var också lite kohandlare och därför tämjde vi många kvigor hemma hos oss, skall jag säga. Det är många gånger jag har gått runt med en kviga och en töm och en påska. Och det är länge som de har kört med kor här uppe.

Det var just genom våra marker här nere vid Stubbhult, som den nya järnvägen skulle ha lagts, den mellan Markaryd och Båstad men det var bara bra att den inte kom till, för nu skulle den inte stått sig mot bussarna och bilarna. Men jag minns precis hur det hade gått så långt att jag såg dem då och staka ut sträckan, som de

ACC. N:R M. 14017:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skulle lägga banvallen utefter.

I början av nittonhundratalet var det vanligaste sättet att skaffa lösa pengar att sälja grisar eller att göra bing. 4-5 strumpor kunde mor göra på en kväll, men då använde hon grova spetor. 1910 arbetade jag som dräng och höstade för en bonde i Kornhult. Då hade jag en och femtio om dagen. Någon skillnad var det aldrig mellan husbönder och drängar. I alla fall inte här uppe i skogsbygden. Jag har arbetat både i Knäred och i Hishult och båda gångerna var jag som barn i huset. Och vi hade inga bestämda arbetstider utan vi höll på till dess vi blev färdiga på kvällen. Och ibland var det bonden som sade att vi skulle gå in och få oss en sup och jag som fick säga till att vi skulle göra färdigt det vi höll på med. Men nere på slätten vet jag att det var annorlunda. Där är det allt en stor skillnad mellan bonden och drängarna, för han har ju ofta flera stycken. De får äta för sig själva och de arbetar inte längre än de skulle och rasten tog de precis på slaget när de skulle ha den. Mellan oss och slätten skiljer det sig bara inte då det gäller bemötandet mellan husbonde och dräng utan fortfarande är det så

ACC. N:R M. 14017:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

här uppe att då vi har "tröskan" hos oss så är det nästan som ett gille och vi bjuder på det bästa matén som vi förmår. Men på slätten är det precis som vilken arbetsdag som helst.

Först fanns det i hela socknen bara handelsbod i Hishult, men 1923 satte Charles Persson upp en bod i Kornhult.

Förr när jag var ung kunde det vara ända upp till 100 personer i kyrkan i Hishult, men nu är det sällan det är över en trettiofyrtio personer, men det innebär inte att de har gått över till de frikyrkliga utan att folk helt enkelt går i kyrkan mindre nu än förut. De frikyrkliga som finns är främst Svenska Missionsförbundet och sedan är det baptisterna, några andra har det knappt varit tal om. Ibland har det funnits pingstvännen och Jehovas Vittnen, men den frun som blev vittne hon kom sedan tillbaka till sin man. Svenska Missionsförbundet och Baptisterna har under den tid som jag kunnat se varken ökat eller minskat i antal. I Kornhult har Missionsförbundet byggt en kyrka, men det har inte givit dem mer medlemmar. Andra föreningar som funnits här i Hishult är:

ACC. N:R M. 14017:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bondeförbundet, SLU, RLF, SSU och Småbrukarföreningen. RLF har funnits i femton år, men är inte vidare livaktig. Småbrukarföreningen har funnits i nitton år och i den är många här i socknen medlemmar. Annars har vi här i Hishult inte varit så mycket för föreningar. De största har väl varit andelsföreningarna, slakteri- och mejeriföreningarna. I början av tjugutalet var Niäs Johansson här och agiterade för bondeförbundet. Han var väl kände över hela södra delen av Sverige. Han åkte runt med en bil här i traktén. På tio-talet fanns det mest höger och frisinnade, men nu har det gått över till att vara bondeförbundare och socialdemokrater. Jag anser själv att det är socialdemokraterna, som har gjort det mesta för oss småbrukare. De binärningar vi hade var väl mest binget och det att vi gjorde korgar och sålde ner till kusten. Under kriget (första världskriget) arbetade de väl mycket med torv uppåt smålandsgränsen. Många gick också up och sålde eller gick ned till Skåne och tröskade, sedan arbetade de i betorna. Jag minns att 1910 hade vi hemma bara Skånes Annonsblad på lör-

ACC. N:R M. 14017: 7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

dagen. Innan dess hade visst far och grannen hans delat på en tidning, men vilken det var har jag glömt nu. Sedan 1915 kom Hallänningen och den kom ut på tisdagar, lördagar och torsdagar. Å början av tjugutalet kom sedan Baholms Tidning. Den tycker jag är bra för det är den som har mest lokalnyheter om Höks härad. Den är väl också den som är allmännast här i Hishult.

Övertro. En gång då far skulle gå hem från Hishult till Kørnhult framåt kvällen så hände det honom att han blev "svill". Han gick och gick men det gick bara runt och alltid åt fel håll och han såg ljus i varenda fönster som han passerade och det var en hel by tyckte han, där det senare visade sig vara bara skogen. Men till slut när han aldrig kom hem så förstod han att det var skogssnuvan som var ute och gjorde otyg och då stannade han till och vrängde sin kavaj ut och in och likadant gjorde han med mössan som han hade och då såg han att han hade kommit långt på sned ända uppåt Vannåshället tror jag. Och han sade alltid till mig sedan att han hade många gånger hört de äldre tala om skogssnuvan och hennes konster, men han hade aldrig trott det förrän han fick bevis på

ACC. N:R M. 14017:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

det den kvällen. Självtrodde jag inte heller på det där om skogs-
snuvan, men för tio år sedan hände mig en underlig historia. Vi
hade en holländsk pojke här hos oss, det var ju snart efter kriget,
Louis hette han och han och jag var ute och gick i Elset, en skog
alldeles här norr på, som jag högg ut för kåphultsbönderna 1924
och som jag sedan sett växa upp igen. Och rätt som vi gick där blev
jag vill. Och jag kände rent inte igen mig i den där skogen som
jag ju i vanliga fall kunde lika bra som min egen ficka och jag
var ju knappt ett hundra meter från mina egna marker. Men jag kände
inte alls igen mig, jag kom inte ihåg alls hur jag skulle gå,
men hade bestämt för mig att hemåt skulle ligga åt ett visst håll.
Och när jag gick där och travade så började Louis att gråta för
han märkte att det var på tok på något sätt. Och då försod jag på
allvar var det var som var på färde, förut hade jag liksom inte
reflekterat över det utan bara irrat på. Då tänkte jag med en gång
på far och skogssnuvan och då tog jag och vrängde mössan och då
grät pojken ännu värre för han tyckte väl att jag uppträdde kon-
stigt. Men när jag vrängt mössan kom jag med en gång att tänka på

ACC. N:R M. 14017:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kraftledningen som går här i Elset och den gatan(kraftlednings-
avröjningsgatan i skogen) fick jag snøt tag på och sedan kōm jag
ju fort ned till min egen mērk.

Om bäckamannen som skall sitta under Hishults gamla bro nere vid
Smedjeån har jag hört många berätta att de hört honom spela då
de kommit hem frampå morgonen.Och då hār en del vågat titta efter
under bron om hur han kunde se ut.Men då har det alltid tystnat
och de har inte sett något.

Ludvig Nilsson i Stubbhult,som jag tjänade hos då hade en gång en
ko sjuk och de övertaladehonom om att gå till Anders Hansson här
ett par mil in i Småland norr om Markaryd.Och han kom dit och bry-
de sig inte om att säga något utan satt där och drack en gök och
sedan skulle han gå,men då sade Anders Hansson:"Nog för att jag
märker att du inte tror på mig och inte har du visat kon för mig,
men när du kommer hem med ^{den} så skall vara frisk." Och Ludvig
Nilsson ahn blev väl förlägen,men han gick väl och då han kom
hem så såg han att kon vart bra... Och et skall jag säga att
jag tvivlar inte ett dugg på att de där kloka gubbarna de kunde

ACC. N:R M. 14017:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

göra saker och ting som vi andra inte förstår.

Om myringen har jag hört mycket berättas av mina föräldrar och av andra också. Det var ett djur eller ett konstigt slags levande som fanns på vissa platser där det hänt en olycka (eller ett brott tillägges på upptecknarens direkta fråga) och om man vid midnatt eller nyårsafton eller midsommarafton eller sådana helger gick förbi sådana platser så fick man akta sig mycket noga så man inte blev förföljd av det. Jag har hört berättas om en man som blev det. Och det var knappt han hann inom gården, han hade en skånsk gård, och lägga på stocken förrän det krefsade. Och de sköt för spjället också för det försökte komma ned den vägen också. Väderleksmärken hade de många förr. Möllaren kunde se på julens dagar vad för väder det skulle bli under årets månader.

Och fortfarande säger vi här att: "Om solen skiner på västan moln så blir det regn innan kvällen".

och "Afton röda gör ingen väta

men morgon röda gör väter häta (=hätta)."

och står kornas svansar rakt ut och vänder de sig mot vinden på kvällen blir det regn dagen därpå.